

Аркадий СТРУГАЦКИ, Борис СТРУГАЦКИ

ПЯСЪЧНА ТРЕСКА

— Знаеш ли — каза Боб, — сега бих изпил един доматен сок... — обърна се на другата си страна и с отвращение изплю фаса. — Когато езикът те боли от цигари, най-добре е да му удариш един доматен сок.

— Ако изобщо нещо те боли, най-добре е да удариш един коняк — авторът на тази мисъл беше едър и дебел, наричаха го Виконт. — Може и водка. И ликьорът става. Не се забранява виното — в него, както знаем, е истината. Ама най-добре си е спирт...

— Забрави бирата. Ти си едно дрънкало — рече Боб. — Аз сега бих цапардосал една бира...

В палатката беше горещо и тъмно. По земята се валяха спални чували, фасове, една винтовка, гилзи и чифт ботуши. През ниския триъгълен вход се виждаха червеникави дюни и облепено с тежки облаци небе. На тласъци налиташе горещ вятър и пляскаше по брезента.

— Слушай, Боб, пясъкът стърже ли ти между зъбите?

— Не успявам да го изплюя. И какво да правим?

— Писна ми. Жвакам го вече втора седмица. Изнерви ме. Ще изчакам още ден-два, ще насъбера повечко плюнка, ще ида при нашичкия и...

— По пътя ще се храниш със слюнка и гилзи. Ще бъдеш страхотен в своя справедлив гняв, ще изтръгваш трънаци, но Пурпурното небе ще те овъгли и пясъците ще разпилеят праха ти. Защото такъв е животът, братле. На тръгане не забравяй да се гръмнеш в челото — това ще скъси твоя трънлив път и ще ти спести много скъпоценно време. Аз ще ридая над твоето тяло. Заклевам те да успееш.

Боб се изплю и протегна ръка за цигара. Седна, драсна клечката, дръпна и заразглежда босите си крака. Внимателно опипа възпаления син белег.

— Тукашните мравки хапят като леопарди — каза. — Трябва да си по-милослив към мен, Виконт.

Виконт не реагира. С пуфтене и псувни Боб се надигна, хвана се за рейката и бавно се измъкна навън.

— Горещо е, мамицата му. Виконт, приятелче, ще се скапеш... излез да подишаш чист въздух. О, какъв въздух! Прохладен като диханието на хладилник. Самата Ривиера! Не вярвате ли? Ами помиришете сами...

Виконт злобно дъвчеше устните си и слушаше как онзи се размотава около палатката — проверяваше рейките. През напъните на вятъра отвън се носеше:

*В страна, дето знаят е като морска вълна,
живял дългокракият Джо...
как гори под петите, вай-вай...*

— Излез бе, Виконт, чака ни бачкане.

После нещо се случи. Брезентът потрепера и опорите се наклониха. Виконт се надигна, седна и се заслуша. Гласът на Боб:

— Хей! Какво ти става?... Марш!... Виконт, ела...

Отвън се биеха. Боб изкрещя и млъкна. Палатката се тресеше, чуваше се тежко хрипливо дишане.

Виконт грабна бързо карабината, спъна се в спалните чували и излезе.

— Дръж се, Боб! — викна Виконт и тръгна да обиколи палатката. Там нямаше никой и нищо.

Само разровен горещ пясък.

— Боби — каза тихичко Виконт и се огледа. — Хей, приятелче...

Дюни, които сякаш димят, саксаул, нажежено червено небе... провесеният край на палатката... нищо друго. И разровен горещ пясък. Виконт облиза устните си.

— Къде си, Боб?

Изплю пясъка между зъбите си и тръгна да обикаля палатката. Червеникави дюни, саксаул, разровен горещ пясък — и нищо друго.

— Ако си правиш майтап, Боби, номерът ти е тъп. Ще ти го върна... — гласът му спаднаше.

Разбира се, че не беше майтап. И Виконт го разбра от самото начало. Но изведнъж, кой знае защо, го досмеша и рече:

— Добре де, като огладнееш — ще дойдеш.

С решителен жест отмахна платнището и влезе в палатката. Разбира се, първото, което видя, беше Боб. По-точно краката му — като сухи върлини, в сиво-зелени брезентови ботушки — стърчаха изпод мешките. Виконт се разгневи. Той откачи знаменития плетен бич на Джал Ала ед Мудин и го размаха заплашително.

— Излизай, лайно такова! — закрещя. — Излизай, иначе ще ми заревеш като еврейче пред стените Синайски!

Боб не мърдаше. Виконт предпазливо удари по мешките. Ботушките не помръднаха.

— Дявол да го... — промърмори Виконт, изплашен, че пробягналата през главата му мисъл ще се върне. — Стига си се правил на...

И изведнъж, потръпнал от ужас, отскочи назад: краката не мърдаха. Пясъкът биеше брезента на палатката. Сърцето му удряше тежко.

— Нищо — рече на висок глас.

Захвърли бича и се наведе над одеалата. В носа го удари някаква тънка, лепкава миризмица. Фин, опияняващ аромат, единствен в света, най-вкусният аромат във вселената — миризмата на свежа кръв. Одеалата скриваха откъде идва този аромат, но можеше да се предположи, че не е от Боб. Кръвта на Боб мирише иначе, Виконт знаеше добре това. Но ботушките? Сиво-зелените ботушки на Боб? Да бе, просто е... Виконт отметна одеялото и се усмихна:

— Така и си знаех.

Там, навирил нагоре брадичка, с безсрамно отворена черна дупка под ключицата, осрал чаршафите с някаква каша от кръв и пясък, лежеше чернолик мъж с пъстър халат.

— Здравсти, Бажах Туарег — разтегли устни Виконт.

Бажах не отговори. Бе вперил изцъклен поглед към провисналото брезентово покривало и стискаше в десния си юмрук кичур къси рижи косми — от перчема на кръглата смешна глава на Боб.

— Да не би пък Боб да ти е дал своите ботушки? При това заедно с краката? — закачливо попита Виконт.

Мъртвецът се усмихна и седна, отърсвайки ръкавите си. Лицето му сякаш светеше в тъмнината...

Палатката отново затрепера. Гласът на Боб попита тревожно:

— Какво ти е, Виконт? Да не ти е лошо?

Виконт се обърна: на входа, леко наведен, стърчеше Боб — тъмен силует на червеникавия фон на пясъците.

— Виках те, не ме ли чу? С кого си дрънкате? Хайде, събуди се, дърт цървул!

Виконт изтри потта от челото си, плюна и погледна през рамо. В сумрака — рухнала рейка, сбрани на куп спални чували, фасове.

— Кофти работа, Боби — той не позна гласа си, — тук беше Бажах. Скивах го точно така, както сега теб.

— Бажах Туарег ли? — Боб хлътна в палатката, изправи се и се огледа предпазливо. — Да не грешиш? Не чактисваш какви ги бръщолевииш.

Млъкна. Виконт седна на пода и подпря глава на дланите си.

— Бажах Туарег — рече отчаяно. — Загинали сме, Боб. Господ да ни е на помощ. По-зле от умрели... Бажах Туарег... Това е краят, Боб. Край, мъртви сме...

Боб излезе от палатката, подир малко се върна и щръкна до централната рейка.

— По дяволите, Вик — изръмжа. — Аз не съм го виждал. Мен ме нямаше в палатката, така ли беше? Защо „ние“ — та аз не съм го виждал.

Седна връз одеалата и започна бързо да се обува. Ръцете му трепереха. Виконт се извърна към него.

— Ти какво... изчезваш ли? — и трескаво преглътна.

Боб не отговори. Нервно се суетеше в полумрака, събираше дрехи, цигари, патрони и ги блъскаше в една мешка. Виконт го следеше мълчаливо, облизвайки устни.

— Не ме оставяй сам, Боб — каза накрая. — Разреши ми да си тръгна с теб... Ние сме стари приятели, тъй ли е? — Протегна трепереща ръка към рамото на Боб. Когато го потупа, онзи го изгледа кръвнишки и се отмести.

Виконт млъкна и се наклони напред, опитвайки се да схване погледа на Боб. Боб оправи ремъка, метна карабината на рамо и без да погледне приятеля си, тръгна към отвора, помъкнал мешката по пясъка. Впил нервно треперещи пръсти в одеалото, Виконт тръпнещо гледеше как другия си отива. Червеният триъгълник на входа се появи за миг, после пак изчезна, чу се хриптене на стъпки върху пясък, отдалечаващи се стъпки, после спряха. Виконт гледеше към входа, без да откъсва поглед. Едри капки пот се стичаха по остриите му скули.

Палатката се разтресе и тялото на Боб отново скри изгледа към червените пясъци.

— Ти знаеш, че не мога да не те взема със себе си — меко рече Боб. — Не си нито първият, нито последният... Спомни си Хао... и Дерк... и Зиес... И на теб ти се е случвало да го правиш. Просто сега е твоят ред... Някога ще дойде и моят. Не се сърди, Вик, приятелю... Сбогом.

Погледнаха се право в очите. Боб наведе поглед...

Далечен протяжен грохот накара и двамата да хукнат навън. Небето потрепера, пелената на облаците се скъса, пропускайки през себе си нагорещено до бяло грамадно тяло, обгърнато в пари и дим. То бавно се спускаше към равнината, треперещо от грохот.

— Това са те! — диво закрещя Виконт, сграбчил приятеля си за рамото. — Те са!... Кълна се в Бога!

Нещото докосна земята и мигом се скри в облаци от пясък. Земята потрепера под краката им, Виконт хукна към палатката, задърпал подире си Боб. Боб не се съпротивляваше.

Кълбестият оранжево-черен стълб подпря небето. Нагорещеният ураган събори Боб и Виконт, затъркаляха се по пясъка, както празни цигарени кутии се въргалат по асфалта през ветровит летен ден.

— Това е нищо! — през кашлица крещеше Виконт. — Празна работа... Всичко е празна работа... Добрата стара Земя — тя дойде за нас...

Успяха да се спрат. Пръв се изправи Боб и разтри очи. Вихърът постепенно се бе укротил, виждаше се цялата вибрираща маса на половин километър наоколо. Постепенно въздухът наоколо се успокои. Без да откъсват погледи от астроплана, двамата бавно, едва тътрузейки нозе по пясъка, тръгнаха към него. Виконт хлипаше от трескава радост. Боб имаше вид на човек, комуто са свалили примката от шията секунда преди екзекуцията. Продължаваше да стиска карабината под мишницата си.

— Хао... Дерк... Зиес... — блънуваше Виконт. — И какво ме засяга? Ще се върна, ще се оправя. Прав ли съм, Боб? Та аз не съм съвсем... Пък и изобщо не съм виновен, че Бажах ти открадна краката... Колко смешно беше! Чактисваш ли, вдигам значи одеалото, а там... Същият като едно време... когато го уби Джал Ала — той започна да се кикоти идиотски, после се задуши в кашлица.

Боб не каза нищо, само ускори крачките си.

До астроплана оставаха двадесетина метра, когато част от сивката му накъдрена повърхност се помръдна и отвори квадратен люк. Няколко човека в леки найлонови дрехи скочиха на пясъка и затъртриха нозе.

— Боб! Виконт! — изкрещя един от тях. — Живи ли сте бе? — А къде са другите?

Боб отвори уста, но Виконт се заля от смях.

— Върнаха се по домовете си... и даже по-дълбоко — изкрещя той. — Ударете една молитва за тях, момчета... и за стария Бажах. Пък аз... нали виждате, а... жив и здрав съм, не вярвате ли?

— По-бързо! — закрещя Боб в желанието си да надвика лудия. — Всички в палатката, да се захващаме! Събираме багажерията, мятаме се и духваме!

Екипажът ги заобиколи. Един от тях сграбчи Виконт и го принуди да си затвори устата. Командирът някак небрежно каза:

— Имам други инструкции, Боб. Трябва да останем тук, докато групата на Кайн не се върне в базата... У тях е Златното руно.

Боб смъкна мешката си и започна демонстративно да рови в нея. Всички мълчаха, без да откъсват поглед от треперещите му ръце.

— Не ме стискай бе, човек — сопна се Виконт. — Здрав съм. Мога да реша всякакъв интеграл... Или искате да ви разкажа какво стана с Кайн?

Боб се изправи и подаде на командира дебел свитък, обвит в гумиран плат.

— Това е всичко, което остана от групата на Кайн — гласът му трепна. — Поне това остана. Тъй че няма място за ентузиазъм, момчета. И без вас в тези пясъци вече има достатъчно кости.

— Джал Ала! — прошепна един от екипажа.

— Джал Ала — мрачно кимна Боб. — Хайде де, давайте...

Командирът внимателно мушна свитъка в пазвата си и по войнишки се пристегна.

— Все пак мисля да остана тук за повечко време — каза той.

— Нямах право — изръмжа Боб.

— Имам указания да дочакам групата на Кайн.

— Казах ти, Кайн и хората му...

— Не съм чувал и нищо не знам.

— Но аз ти дадох Златното руно — Боб заби показалец в подутината под куртката му. — Ако не вярваш, виж.

— Дал си ми нещо ли? — върху лицето на командира бе изписана изненада. — Бълнуваш, Боб.

И се обърна към останалите.

— Давал ли ми е нещо, момчета?

Останалите мълчаха и оглеждаха Боб с презрителни усмивки. Командирът навъси вежди.

— Вие двамината сте две лайнйни откачалки. Дрънкате каквото ви падне и паникьосвате екипажа ми... Ще заповядам да ви застрелят според закона.

— Предател — почти беззвучно промърмори Боб.

Командирът извади пистолета си.

— За нарушаване на дисциплината, изразяващо се в... опит да се организира саботаж, за оскърбление на по-старши длъжностно лице... ъ-ъ... при изпълнение на служебните му задължения...

Ръката с пистолета се повдигна. Боб облиза устни и погледна черното око на дулото.

Пистолетът беше пневматичен. Изстрелът не се чу.

— На път, момчета — капитанът мушна пистолета в кобура. — Размърдайте се, свършихме работата.

— А какво да го правя този? — попита момчето, което държеше Виконт.

— Майната му! Пусни го да си върви.

Виконт седна на пясъка до тялото на Боб. Смеейки се без глас, тупаше трупа по рамото.

— Такива ми ти работи, Боб... Такива ми ти работи, приятелю... — чу командирът, погледна го с нескрито отвращение и пое към астроплана.

Пред люка се спря, сложи ръка на пистолета, огледа се. На подскоци, размахал дългите си почернели ръце, Виконт се мъкнеше към палатката.

Обърна се. Капитанът видя изкривеното му лице и широко отворената му уста — Виконт пееше

и вятърът донасяше заедно с пясъците някаква песничка:

Често идваше в бара...

... нашият Джо...

Люкът плавно се затвори.

Въздушната вълна го завари около палатката, няколко секунди лежа, задъхан, полузарит в пясъка. После се изправи и се огледа. Там, където преди малко имаше астроплан, се извиваше към небето пясъчен вихър и вятърът го пренасяше надалеч. Пясъкът избухваше и се наливаше с гореща светеща кръв — като лицето на Бажах Туарег преди малко, беше адски смешно. Виконт се хилеше от душа, зарит в горещия пясък, и изобщо не се изненада, когато видя Кайн до себе си. Онзи го разтресе за ременете и изръмжа:

— Кой беше този? Къде е Боб? Казвай!

— Здравсти, Кайн — весело отвърна Виконт. — Не си ли го видял още? Той тръгна натам... отиде при вас... Страхотен пич е този Боб, честна дума... Даже не му дадох да разкаже как Джал Ала те уби... тебе и Бажах... и всички — Виконт отново се разхили идиотски.

— Пясъчна треска — измърмори Кайн и се надигна. Целият беше черен, обгорен от пустинята, покрит с възпалени рани.

— Знаех си, че вие още сте живички — дърдореше Виконт. — Днес видях Бажах — един такъв здрав, весел, целият свети... А Боб казва: „По-бързо, по-бързо. В пясъците и без това... такова... е флашкано с кокалаци... Това значи е всичко, което остана от Кайн...“ Шегаджия си беше Боб...

— Какви са тези глупости, аз съм жив! Той го знаеше — Кайн се оглеждаше неспокойно.

— Псуват!... Боб крещи — Руното! Пък она казва: ще заповядам да те застрелят. Чудни хора. Влязоха в звездолета и... възз!

— Виконт, момчето ми, ела на себе си — в гласа на Кайн имаше страх и надежда. — Къде е Боб? Да не е в палатката? Или е заминал? Не може така...

— Боб лежи ей там... Ама не си ли го видял още?... Той отиде при вас, при вас... Златното руно, казва, ако не вярваш — погледни...

— Златното руно ли? — прошепна Клайн. — Какъв подлец!

Виконт видя как от хоризонта се надигнаха червеникави мокри облаци и се спусна мрак. Едва видимят вече Клайн изведнъж скъса ризата си и затъвайки в пясъците, с бавни крачки се запъти към мъглата. Тя за секунди се разсея и Виконт за сетен път видя червеникавите дюни, саксаула, горещия пясък, тежкото алено небе...

КРАЙ

Постоянен адрес на страницата: <http://purl.org/NET/mylib/text/60>